

STUDIEDAG

PUBLIEKEN
CULTUURIN
BRUSSEL

brussels kunstenoverleg brussels netwerk voor kunsteducatie & publieksbemiddeling

WOENSDAG
13 DECEMBER
2006 FLAGEY

Samenvatting presentatie

Het publiek van de Brusselse theater- en dansvoorstellingen

Michael Debusscher (Cesor)

Het onderzoek van Cesor werd uitgevoerd voor de stad Brussel in opdracht van La Bellone. **Beide taalgemeenschappen** werden betrokken bij dit onderzoek, dat focust op de podiumkunsten en dan meer bepaald theater en dans. Het onderzoek is een aanvulling op de studie uit 2003 die een doorsnede maakte van de podiumkunsten in de stad Brussel. Centraal staan de vragen: uit wie bestaat het publiek van de Brusselse theater- en dansvoorstellingen? Waarom gaat men naar bepaalde voorstellingen, dus hoe maakt men een keuze uit het brede aanbod? Hoe komt men te weten wat er gaande is? Naast een 40-tal diepte-interviews werd ook bij een 60-tal voorstellingen aan het publiek gevraagd om een vragenlijst in te vullen wat een totaal van 3621 ingevulde vragenlijsten opleverde.

Een eerste opvallende vaststelling is dat het publiek van **de Franstalige huizen voor 95% bestaat uit Franstaligen en voor 5% uit Nederlandstaligen**. Bij de **Nederlandstalige huizen is ongeveer 20% van de bezoekers Franstalig**, in hoofdzaak voor dansvoorstellingen. De Franstaligen voelen zich welkom in de Nederlandstalige huizen: ze kunnen er in het Frans terecht en de communicatie is meertalig. Omgekeerd voelen ook Nederlandstaligen zich welkom in de Franstalige huizen. Zij geven echter aan dat ze wegens tijdsgebrek niet deelnemen aan het aanbod van Franstalige huizen. Er is langs Nederlandstalige zijde al zo'n ruim en divers aanbod dat dit al moeilijk te volgen is. Een mogelijke verklaring ligt hier in het feit dat de Nederlandstalige huizen geen lange speelreeksen meer programmeren. Meestal heeft een productie maar 3 à 5 voorstellingen die dan vaak lang op voorhand uitverkocht zijn. Dit wordt ook aangegeven als een belangrijke belemmering om meer te participeren.

Het publiek van de Brusselse theater- en dansvoorstellingen is **gemiddeld 40 jaar oud, vrouwelijk en hoger opgeleid**. Vooral dit laatste is zeer opvallend: in Brussel is 75 à 80% van de bezoekers hoger geschoold, waarvan 47% een universitair diploma op zak heeft. Circa 15 à 20% van de toeschouwers is kunstenaar of student. De doorsnee bezoeker gaat al langer naar het toneel. De eerste kennismaking langs Franstalige zijde gebeurt rond 13 jaar, terwijl langs Nederlandstalige zijde dit rond de leeftijd van 15 jaar plaats vindt. De **meeste bezoekers zijn culturomnivoren**: ze gaan meerdere keren per jaar naar theater of dans, zijn niet gebonden aan een bepaald cultuurhuis en gaan ook regelmatig naar musea, tentoonstellingen en andere culturele activiteiten.

Ongeveer **50% van de bezoekers woont in het Brussels gewest** en 35% in Vlaams-Brabant wat betekent dat circa 85% van de toeschouwers woont in een zone van 30 kilometer. De Nederlandstalige bezoekers wonen voornamelijk in Brussel centrum, Schaarbeek en Elsene. Daarbij valt op dat de Brusselaars vooral frequente toeschouwers zijn en dat de occasionele toeschouwers eerder van buiten Brussel komen.

Als we kijken naar de motivatie om voor een bepaalde voorstelling te kiezen dan valt op dat er maar een paar kleine verschillen zijn tussen Franstaligen en Nederlandstaligen. Franstaligen hebben eerder een voorkeur voor drama, terwijl Nederlandstaligen komedie verkiezen.

De **belangrijkste motivatie om voor een bepaalde voorstelling te kiezen is het verhaal en de naam van de regisseur**. Bij dansvoorstellingen is de naam van de choreograaf doorslaggevend.

Aan de basis van de keuze ligt meestal een combinatie van factoren. Aan de hand hiervan kunnen de toeschouwers onderverdeeld worden in drie verschillende types. De 'kenner' voor wie de naam van de acteurs/dansers, de regisseur/choreograaf, de auteur, het gezelschap en de tekst en/of bewerking van de tekst doorslaggevende argumenten zijn. De 'genieter' die zich bij zijn keuze laat leiden door het verhaal, het genre en voor wie ook de mogelijkheid om te ontspannen, liefst samen met vrienden, belangrijk is. Tenslotte is er nog een derde type namelijk diegene die zich bij zijn keuze sterk laat leiden door de aankondigingen en de media-aandacht en die we de 'nieuwsgierige' noemen. 18% van de bezoekers heeft een duidelijk profiel als kenner, 16 % als genieter en 12% als nieuwsgierige. Het Franstalig publiek telt iets meer 'kenners'. 66% van de kenners woont in Brussel.

Als we kijken naar **wat het publiek verwacht** dan is dat **in de eerste plaats een originele voorstelling, zowel qua vorm als qua stijl**. Dat de voorstelling 'ontroerend' is of 'ontspannend' behoort eveneens tot het verwachtingspatroon van de bezoekers. Slechts een kleine groep verwacht dat de voorstelling maatschappij-kritisch is. Een 'realistische' voorstelling behoort niet tot de verwachtingen, ook niet bij de Franstalige toeschouwers. Voor 'kenners' is het feit dat een voorstelling 'ontspannend' is geen argument, wel het feit dat men iets bijleert. De 'kenners' beschikken over heel wat kennis en achtergrondinformatie en evalueren achteraf wat ze gezien hebben. Ze spelen dan ook een belangrijke rol aangezien zij hun oordeel doorgeven aan andere potentiële toeschouwers. Vooral dan aan 'genieters' die graag op voorhand willen weten dat wat ze gaan zien op heel wat bijval kan rekenen want een slecht stuk kan de sfeer van het avondje uit negatief beïnvloeden. 'Genieters' informeren zich dus vooral via vrienden en kennissen over het aanbod, terwijl de 'kenners' zich laten beïnvloeden door de programmabrochures van de verschillende cultuurhuizen. De 'nieuwsgierige' maakt zijn keuze vooral aan de hand van de media. De gratis bladen (BDW, Metro, Zone 02) zijn belangrijk, zeker voor Brusselaars.

De aanwezigheid van een restaurant en/of kinderopvang in het cultuurhuis is voor de meeste toeschouwers niet belangrijk. Als we kijken naar de belemmering die men opgeeft om meer te participeren dan wordt, naast een gebrek aan tijd en de prijs van het ticket, ook gewezen op de **bereikbaarheid van de locatie**. 54% van de toeschouwers komt met de wagen, 25% met openbaar vervoer, 15% te voet en maar 5% met fiets. Opmerkelijk is dat er wel meer toeschouwers met de fiets zouden komen indien er naast de verkeersveiligheid ook aandacht besteed wordt aan bewaakte fietsenstalling.